

P. 26 74
Dred

Wileński Starostwo Grodzkie
Kopiecaz obywatelski
Wileń
Dnia 20. VII 1937

W I A D O M O S C I A K C J I K A T O L I C K I E J

ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ
M I E S I Ę C Z N I K

Duch Chrystusowy w szkole
i wychowaniu —
podstawą odbudowy narodów

Nr. 7-8 (9-10) L I P I E C - S I E R P I E Ń 1937

WIADOMOSCI AKCJI KATOLICKIEJ

ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ

Nr. 7-8 (9-10)

LIPIEC-SIERPIEŃ

1937

WARUNKI PRENUMERATY:

Rocznie	3,—zł.
Kwartalnie	0,75 „
Pojedyncy egzemplarz	0,25 „

Prenumeratę przysyłać należy pod adresem: **Wilno, Zamkowa 6—1** lub na konto P. K. O. 700.240. Właściciel konta: Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej.

T R E Ś Ć:

1. Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej	Str. 1
2. Katolickie Stowarzyszenie Kobiet	„ 4
3. Katolickie Stowarzyszenie Mężów	„ 11
4. Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej	„ 13
5. Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej	„ 21
6. Dział Przysposobienia Rolniczego	„ 23

BRZMIENIE KONT P. K. O. STOWARZYSZEŃ AKCJI KATOLICKIEJ:

Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej konto P. K. O. **700.240.**
Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej konto P. K. O. **700.317.**
Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej konto P. K. O. **146.434.**
Katolickie stowarzyszenie Kobiet konto P. K. O. **146.694.**

WYDAWCA: ARCHIDIECEZJALNY INSTYTUT AKCJI KATOLICKIEJ

REDAKTOR: HENRYK CHMIELEWSKI

— ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: **WILNO, ZAMKOWA 6—1**

Druk. „POLONIA” WILNO, ul. Zamkowa

W I A D O M O Ś C I A K C J I K A T O L I C K I E J

ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ
MIESIĘCZNIK

NIECH BĘDZIE POCHWALONY JEZUS CHRYSTUS

ARCHIDIECEZJALNY INSTYTUT
AKCJI KATOLICKIEJ

I. III studjum Katolickie

W dniach 5 — 10 września r. b. w Warszawie (w auli Uniwersytetu) odbywać się będzie studjum, 3-cie z kolei, na temat *Katolicka myśl społeczna*.

Studjum te będzie przygotowaniem pracowników A. K. do realizacji, poczynając od uroczystości Chrystusa Króla, nowego hasła na rok przyszły, które podał Episkopat w brzmieniu następującym: „**Katolickie zasady społeczne podstawą socjalnej przebudowy świata**”.

II. Wizytacja oddziałów

Wstąpiliśmy w szeregi Akcji Katolickiej. Rozumiemy treść naszej pracy. Wiemy, że głównym naszym zadaniem jest apostołstwo — zorganizowane, planowe. Skierować nam trzeba wszystkie myśli, wysiłki aby Chrystusa wprowadzić w życie.

Idziemy do tego celu frontem, zorganizowani. Mamy centrale krajowe, diecezjalne, mamy liczne oddziały parafialne, organizacje starszych i młodzieży. Pamiętać nam trzeba, że Akcja Katolicka wtedy spełni swe zadanie, jeśli wszystkie jej oddziały pójdą po jednolitej linii programu Katolickiego.

Program pracy Akcji Katolickiej, ustalony przez Episkopat Polski dla całej Polski, a przez Biskupa Ordynariusza dla diecezji, wprowadzają w czyn poszczególne Stowarzyszenia Diecezjalne (Młodzieży Żeńskiej, Młodzieży Męskiej, Kobiet i Mężów) na czele z Instytutem Akcji Katolickiej.

Te Stowarzyszenia — Centrale Diecezjalne nadają przez swoje instrukcje i polecenia jednolitą linię działalności poszczególnych oddziałów.

Do sprawdzenia czy ta linja jest wykonywana i przeprowadzana służą sprawozdania, raporty, wizytacje i t. p.

Pragniemy tu powiedzieć parę słów o wizytacjach. Aby były one skuteczne i przynosiły korzyść zarówno całej sprawie jak i oddziałowi trzeba się do nich gruntownie przygotować:

1. *Uporządkować spis członków, książkę protokółów zebran kierownictwa i zebran ogólnych* (Protokoły winny być podpisane przez prezesa i sekretarza).

2. *Przygotować na bieżąco książkę kasową i składek członkowskich* (kwity mieć ułożone w tecze).

3. *Zrobić zestawienie z dokonanych ważniejszych prac oddziału*, poczynwszy od stycznia b. r. do dnia wizytacji.

4. *Spisać co oddział zamierza w najbliższych miesiącach robić!*

5. Spisać jakie żądania ma oddział w stosunku do Centrali i przedstawić je wizytującemu.

To wszystko starannie przygotować i przynieść na wizytacyjne zebranie kierownictwa.

6. Zawiadomić ks. asystenta o terminie wizytacji i o zebraniu. Ułożyć program zebrania kierownictwa i ogólnego członków.

7. *Zapowiedzieć zebranie kierownictwa i ogłosić zebranie ogólne.*

Wizytacje pociągają za sobą wysokie koszty nie mogą więc odbywać się tak często. Tembardziej musimy je dobrze przygotować, aby móc potem należycie wykorzystać.

III. Wzór porządku dziennego na posiedzenie Zarządu Parafjalnego A. K.:

1. Wizytacja Prz.-Sak. i modlitwa.

2. Odczytanie protokołu poprzedniego posiedzenia.

3. Sprawy bieżące: a) możliwość udziału w obradach „Studjum katolickiego”, b) obchód uroczystości „Cudu nad Wisłą”, c) sprawa zainteresowania członków K. S. Mężów złotem w Częstochowie w dn. 18 i 19 września. (Patrz: dział Katolickiego Stowarzyszenia Mężów).

4. Zaznajomienie się z programem pracy poszczególnych Oddziałów i wysłuchanie sprawozdań z dokonanych prac.

5. Odczytanie ustępu Pisma Świętego.

6. Omówić sposoby skuteczniejszego kolportowania dobrej prasy i książki.

7. Wolne głosy.

IV. Kronika

1. KONGRES MARYAŃSKI. Udział archidiecezjan w Kongresie Maryjańskim w Wilnie w dniach 1, 2 i 3 lipca r.b. był bardzo liczny.

Gromadnie przybyli wierni z następujących punktów: pociągiem popularnym z Lidy 2.097 osób, Brasławia 600 osób, Grodna 838 osób,

Sokółki 1.260 osób, (do tego pociągu przyłączyli się białostoczanie w ilości przeszło 250 osób), Juraciszek 1.200 osób, Święcian 861 osób, Różanki 821 osób, Pozatem z całego szeregu parafii okolicznych przyszły pielgrzymki piechotą, a z Raduńskiego dekanatu przyszło więcej niż 1.000 osób.

Rezolucje Kongresowe będą podawane częściami wraz z omówieniem w „Tygodniku Katolickim-Naszym Przyjacielu”. Część już się ukazała w Nr. 28, 29, 30. *Artykuły te nadają się jako materiał do zebrań A. K.*

2. REKOLEKCJE I ODPRAWA ORGANISTÓW. W dniach 12—15 lipca odbył się w Wilnie pierwszy turnus rekolekcyj zamkniętych dla pp. organistów Arch. Wil. W rekolekcjach wzięło udział 46 organistów. Po rekolekcjach w dniu 16 VII. w sali Archid. Instytutu A. K. odbył się kurs — odprawa dla pp. organistów jako współpracowników A. K. Drugi kurs rekolekcyjny dla pp. organistów odbył się w dniach 19—22 VII. Ilość uczestników podamyw następnym n-rze.

3. REKOL. I KURSA INSTRUKTORÓW DEKANALNYCH. W dniach 19—22 lipca pp. Instruktorzy Akcji Katolickiej odbyli rekolekcje zamknięte. W dniach 23—25 VII. odbyła się odprawa pp. Instruktorów. Na odprawie były omawiane aktualne sprawy organizacyjne.

4. W KONGRESIE MIĘDZYNARODOWYM ku czci Chrystusa Króla w Poznaniu brali udział przedstawiciele naszej archidiecezji w liczbie 205 osób pod protektorem J. E. Ks. Arcybiskupa — Metropolity Wileńskiego.

NOWE WYDAWNICTWA

Józef Młodowiejski — „Prawda o „Wiciach”. str. 35 cena 70 gr. Ze względu na ogromną aktualność tej broszurki wobec wzmożonej aktywności ruchu wiciowego i jego agresywności w stosunku do katolickich organizacji młodzieżowych, prosimy o jak najszerszy jej kolportaż.

Rajmund Wensierski — „Dwie encykliki społeczne” (Rerum Novarum i Quadragesimo Anno), str. 20 cena 50 gr. Nadaje się szczególnie jako materiał do wykładów. — Została wydana w związku z nowym hasłem Akcji Katolickiej

Adam Goctawski — „Katolicy i radio”, str. 20 cena 50 groszy.

O. Piotr Lippert — „O człowieku religijnym” str. 251 cena 4 zł.

Tomik kongresowy *Kalana*, inicjatora Kongresów Chrystusa-Króla. „Zdobyc świat dla Chrystusa”. Cena 2 złote.

W serii „Kultura Katolicka” — Ks. Stepa „Komunizm a światopogląd chrześcijański”. Cena 1 zł. 50 gr.

Dr. M. Skrudlika — „Maria z Magdali w ewangelii, legendzie i sztuce”. Cena 3 zł. Zamawiać Instytut Akcji Kat. Wilno, Zamkowa 6.

KATOLICKIE STOWARZYSZENIE KOBIEĆ

S P R A W O Z D A N I E

z działalności Katolickiego Stowarzyszenia Kobiet w Wilnie za 1936 r.

Katolickie Stowarzyszenie Kobiet w Wilnie składało się w roku sprawozdawczym ze 190 Oddziałów z ogólną liczbą 13.902 członkiń.

I. Władze Stowarzyszenia stanowiły:

1. Zarząd KSK.
2. Komisja Rewizyjna.
3. Zjazd Delegowanych.

1. Zarząd KSK. składał się z: Prezeski p. Marii Mieczysławowej Jeleńskiej, Sekretarki Generalnej p. Jadwigi Roszkowskiej — mianowanych na te stanowiska zgodnie ze statutem przez J. E. X. Arcybiskupa - Metropolitę, na 3 lata, oraz z członków Zarządu. wybranych przez Zjazd Delegowanych na 2 lata — były nimi: p. prof. Olga Bossowka, p. prof. Halina Jaworska, p. Maria Hawelkowa, p. Wanda Stulgińska, p. Maria Klimaszewska, p. Adela Stefanowiczowa, p. Eugenia Lemanowiczowa z Kalwarii, p. Leonia Bogucka z Czerwonego Dworu, p. Zdzisława Niezabytowska z Izabelina par. Dołhinów, p. Weronika Porzecka z Postaw, p. Zofia Stermińska z Białegostoku, p. Aleksandra Umiastowska z Berdowszczyzny par. Lipniski, p. Jadwiga hr. Tyszkiewiczowa z Sużan par. Sużany.

Na zebraniu konstytucyjnym Zarządu powierzono funkcję viceprezeski p. prof. Oldze Bossowskiej sekretarki Zarządu p. Marii Hawelkowej. Asystentem kościelnym był X. Pref. Piotr Rynkiewicz z Wilna. Zarząd odbył w ciągu roku 4 zebrania, omawiając na nich sprawy związane z pracą Stowarzyszenia i Oddziałów KSK.

2. Komisja Rewizyjna składała się z 3 osób: p. Leokadii Niecieckiej, p. Marii Kołaszewskiej i p. Joanny Zawiszanki. Wskutek choroby tych ostatnich 2-ch osób Zarząd zaprosił na ich miejsce p. Marię hr. Mohlową i p. Zofię Świętecką. Zebranie Komisji Rewizyjnej celem dokonania rewizji księgowości kasowej KSK odbyło się dnia 19-go maja.

3. Zjazd Delegowanych KSK. odbył się dn. 21 czerwca 1936 r. z udziałem 108 delegatek reprezentujących 76 Oddziałów KSK. oraz 25 gości.

II. Działalność Sekretariatu:

1. Biuro Stowarzyszenia mieściło się do lipca przy ul. Metropolitalnej 1., potem zaś przy ul. Zamkowej 6 łącznie z biurem Instytutu Akcji Katolickiej i innych organizacji A. K. Kat. Stow. Kobiet dysponuje w tym lokalu 1 pokojem przytem ma możliwość korzystania z urządzeń biurowych.

2. Personal biurowy składa się z 1-ej osoby: Sekretarki gene-

ralnej. W pracy korzystało jednak KSK. z pomocy Instruktorce KSMż. p. Janiny Dubrowskiej i sekretarki KSMż, p. Janiny Kafarskiej.

Korespondencji w roku sprawozdawczym otrzymano 799 egz., wysłano zaś 2.644 egz.

Dla utrzymania stałej łączności z oddziałami i dopomagania im w pracy wydawano odbijany na powielaczu okólnik, który rozsyłano co miesiąc do wszystkich Oddziałów, ukazało się go 9 numerów. Od września zmuszone byliśmy zaprzestać wydawania własnego okólnika z tego powodu, iż Instytut A. K. wznowił wydawanie wspólnego biuletynu AK. pn. „Wiadomości AK. AW.”, w którym KSK. prowadzi swój dział.

Co miesiąc też wysyłano do wszystkich Oddziałów gotową pogadankę na tematy wychowawcze. Pogadanki opracowywała p. Adela Stefanowicz — ukazało się ich 10.

Od jesieni ub. r. zaczęto też opracowywać kwadranse liturgiczne omawiające części Mszy św. i rozsyłać je również co miesiąc do Oddziałów — ukazało się ich w roku sprawozdawczym — 4.

Żadnych innych wydawnictw KSK, nie podejmowało, propagując przy okazji kursów i odwiedzin Oddziałów wydawnictwa KSK w Poznaniu. Składnica tych wydawnictw była do 1-go stycznia prowadzona przez KSK. i przyniosła w ciągu ostatniego roku 370 zł. 20 gr. dochodu.

Łączność z oddziałami była utrzymywana przez kursy i odwiedziny Oddziałów KSK, tych ostatnich jednak z powodu braku czasu i pieniędzy odbyło się zaledwie 18. Kursów okręgowych dla kierownictw oddziałów miało miejsce 8 i jeden kurs w Wilnie dla uczestczek Zjazdu Delegowanych.

Należy jednak zaznaczyć, że wiele Oddziałów korzystało z pomocy pracowników innych Stowarzyszeń AK., którzy przy okazji odwiedzania swoich oddziałów zaglądali też i do KSK udzielając im fachowej pomocy, rady i wskazówek do pracy. Na terenie 17 okręgów są prócz tego instruktorzy okręgowi, którzy obowiązani są nieść Oddziałom KSK. przynajmniej pomoc organizacyjną.

Jako specjalny dorobek KSK. w roku sprawozdawczym należy wymienić zorganizowanie referatu wychowawczego celem lepszego zrealizowania tegorocznego hasła Episkopatu dla A. K. oraz uruchomienie Poradni Wychowawczej, otwartej w uroczystość Patronalnego święta Kobiet. Kieruje nią p. Adela Stefanowiczowa przy ścisłej współpracy p. Anieli Nyczówny.

III. Współpraca z innymi organizacjami i władzami:

Zarząd KSK. utrzymywał w swej pracy ścisłą łączność ze Związkiem w Poznaniu, bierze udział w Zjazdach i konferencjach ogólnopolskich, w pielgrzymce na Jasną Górę, oraz w zebraniach Zarządu, gdyż Sekr. Gener. p. Roszkowska została wybrana w r. ub. do Zarządu Związku.

Takąż ścisła łączność utrzymywana była z A. I. A. K., któremu przedłożono roczne sprawozdanie z pracy i z którym uzgadniano spra-

wy programowe. Przedstawicielkami K. S. K. w Radzie Instytutu są: p. M. M. Jeleńska i p. prof. O. Bossowska.

Dość bliska też była łączność w pracy z K. S. M.ż. utrzymywana dzięki wspólnej Sekretarce Generalnej, wielu wspólnym wyjazdom i innym pracom.

Poza organizacjami A. K. utrzymywany był kontakt z władzami administracyjnymi, Izłą Lniarską, Przemysłowo-Handlową, P.C.K., L.O. P.P., Ligą Morską, P. M. S., K. T. O. D. i t. p.

Przedstawicielki K.S.K. uczestniczyły zawsze we wszystkich uroczystościach kościelnych, narodowych i państwowych.

Na tem kończy się działalność K. S. K. —

Sprawozdanie Referatu Wychowawczego K. S. K.

Dla lepszego przeprowadzenia hasła A. K. na b.r. powołano do życia przy Zarządzie K. S. K. Referat Wychowawczy. Kierowniczką jego została p. Adela Stefanowicz—w skład referatu wchodzi następujące osoby: pp. prof. Zofja Iwaszkiewiczowa, dr. Halina Jaworska, Aniela Zagańczykówna, Jadwiga Roszkowska.

Praca referatu skupia się około Poradni Wychowawczej, która została otwarta dn. 25. III. 1936 r.

Lokal Poradni Wychowawczej mieści się przy ul. Uniwersyteckiej 9—9 i składa się z 3-ch odpowiednio urządzonych pokoi.

Zebrań Referatu Wychowawczego odbyło się w okresie sprawozdawczym 5. A oto jak się przedstawia praca Referatu Wychowawczego:

1. **Wychowanie w rodzinie:** Opracowano i wygłoszono referat informacyjny p. t.: „Poznajmy dziecko”, opracowano i wygłoszono przed rozesłaniem do Oddziałów K. S. K. 8 pogadanek wychowawczych n. t.: „Wychowanie w rodzinie”, opracowano 4 kwadransy liturgiczne i rozesłano do Oddziałów K. S. K., opracowano 2 pogadanki o wychowaniu religijnem dzieci i 3 pogadanki religijne z obrazkami dla małych dzieci; zorganizowano i przeprowadzono studium dla matek i wychowawczyń p. t.: „Okresy rozwojowe dzieci”, na które złożyło się 8 dwugodzinnych zebrań dyskusyjnych, które trzeba było powtórzyć dwukrotnie. Słuchaczki studium w liczbie 18 osób współpracują nadal z Poradnią; zorganizowano i przeprowadzono dalszy ciąg pierwszego studium p. t.: „Sztuka wychowania”, na które złożyło się 11 dwugodzinnych zebrań dyskusyjnych, uczestniczyło w niem 15 osób, które nadal z Poradnią współpracują.

2. Przy Poradni Wychowawczej zorganizowana została *Poradnia poprawiania wad mowy i głosu*. Kieruje nią p. J. Głębocki. Ćwiczenia poprawiania wad mowy i głosu odbywały się co tydzień z 13 dziećmi.

3. **Badania psychologiczne dzieci** prowadzono dla stwierdzenia stopnia ich rozwoju umysłowego. Stosowano tu metodę Binet'a Terman'a i Dawida.

W ten sposób zbadano 71 dziecko skierowane do Poradni bezpośrednio przez rodziców i udzielono im wskazówek wychowawczych w wypadkach specjalnych, 39 dzieci ze szkół powszechnych, 10 dzieci z przedszkola, 14 dzieci z zakładu wychowawczego.

4. **Pracownia pomocy naukowych** przy Poradni Wychowawczej wykonała pomoce do nauki religii w postaci: kompletu do nauki o Mszy św., ilustrowanego mszalika dla dzieci, obrazków do pogadanek z małymi dziećmi i kompletu ruchomego do nauki o stworzeniu świata.

5. **Pracownia religijna** prowadziła: przygotowanie do I Komunii św. 8 chłopców, ze szkoły dla moralnie zaniedbanych, 2 razy w tygodniu lekcje religii z dziewczynką małozdolną w-g programu IV Oddziału szk. powsz., 1 raz w tygodniu przygotowanie do niedzielnej Mszy św. z tą samą dziewczynką, 1 raz w tygodniu lekcje religii z IV Oddziałem szkoły powszechnej dla dzieci głuchoniemych; 1 raz w tygodniu pogadanki i zajęcia z oddziałem Krucjaty Eucharystycznej przy par. św. Jana w Wilnie.

6. **Pracownia naukowa** prowadziła codziennie naukę w zakresie IV Oddz. szkoły powszechnej z dziewczynką małozdolną; 5 razy tygodniowo w zakresie III Oddz. szkoły powsz. z chłopcem epileptykiem; i z 2 chłopcami trudnymi do prowadzenia.

7. **Dwudniowe studium wychowania religijno-moralnego** dla rodziców, nauczycieli i katechetów zorganizowano łącznie ze Stow. Chrz. Nar. Naucz. Szk. Pow. — w studium wzięło udział przeszło 100 osób.

8. **Poradnia Wychowawcza współpracuje ściśle** z sekcjami wychowawczymi organizowanymi przy Oddziałach K. S. K.

9. Przy Poradni Wychowawczej zorganizowany został Referat Krucjaty Eucharystycznej, który zajął się wypracowaniem wytycznych do pracy w Oddziałach Krucjaty. Zebrania odbywają się 1 raz w tygodniu. Asystentem kościelnym Referatu K. E. jest x. Dr. Zdanowicz.

A teraz przyjrzyjmy się zestawieniu pracy Oddziałów zrobionemu na podstawie sprawozdań rocznych przez nie nadsyłanych.

Zestawienie pracy Oddziałów K. S. K.

Rok 1936 przyniósł duży przyrost zarówno Oddziałów, jak i członkiń K. S. K., pogłębiła się też i rozszerzyła znacznie praca

w 1935 r. było Oddziałów K. S. K. — 158

w 1936 r. " " " — 190

przybyło więc 32 nowe Oddziały, to dużo, ale wiele jeszcze parafij niema Oddziałów K. S. K. — pole więc przed nami do działania bardzo rozległe.

Coraz więcej też kobiet, zwłaszcza wiejskich garnie się do szeregów K. S. K. Co je tu pociąga? — Nie chęć zysku materialnego, bo nie otrzymują tu nic wzamian za swą pracę. Przychodzą bo chcą pracować dla Kościoła i Państwa, pociąga je praca apostołska.

w 1935 r. Oddziały K. S. K. liczyły członkiń — 10.725

w 1936 r. " " " — 13.902

w przeciągu jednego roku przybyło więc 3.177 członkiń — jest to procent bardzo duży.

Olbrzymia większość członkiń K. S. K. to rolniczki, pracujące na własnych gospodarstwach, jest ich 11.461, reszta — niecałe 2.500 — stanowią kobiety zamieszkujące miasta i miasteczka.

Ze smutkiem należy podkreślić mały bardzo udział inteligencji w pracach K. S. K., nawet w miastach, gdzie inteligencji jest dużo, a cóż dopiero mówić o Oddziałach wiejskich, z których nieliczne tylko korzystają ze współpracy z niemi Pań ziemianek.

1. Dział organizacyjno-społeczny.

1. ZEBRANIA.- Z zebraniem w Oddziałach K. S. K. są zwykle duże trudności. Członkinie K. S. K. mieszkają daleko od Ognisk parafjalnych, a po sumie w niedzielę śpieszą do zostawionych domów, małych dzieci, zajęć gospodarczych i bardzo niewiele mają czasu na krótkie, nawet chociażby 1-godzinne zebranie. Ale mimo to zebrania się odbywały

w 1935 r. było zebrań Kierownictw 734, zebrań plenarnych — 993
w 1936 r. „ „ „ 1.301, „ „ — 1.726.

2. ZASTĘPY. Dla wybrnięcia z tych trudności i umożliwienia członkiniom częstszego spotykania się i prowadzenia pracy zapoczątkowany został system pracy w zastępach, które działają na terenie jednej wsi. Ale i ten system spotkał się z dużymi trudnościami:

1. Komasacja wsi
2. brak lokalu na zebrania—izby mieszkalne są ciasne
3. brak inteligentnych współpracowników
4. słaby stopień wyrobienia organizacyjnego i przygotowania do samodzielnej pracy.

Toteż dzielenie Oddziałów na zastępy idzie dosyć opornie

w 1935 r. było zastępów — 102

w 1936 r. „ „ — 107

zato w tych Oddziałach, gdzie zdołano podział na zastępy przeprowadzić, praca została znacznie ułatwiona i poszła odrazu innymi torami. Mamy dzisiaj na terenie Stowarzyszenia kilka Oddziałów liczących 10, 14 nawet 17 zastępów i pracują wzorowo.

3. WSPÓŁPRACA z A. K. Na terenie swych parafij współpracują Oddziały K. S. K. z innymi organizacjami Akcji Katolickiej, głównie z młodzieżą żeńską i mężczyznami. Mają też swe przedstawicielki w Zarządach P. A. K. i biorą udział w ich zebraniach

w 1936 r. miało przedstawicielki w P. A. K. Oddziałów — 97

współpracowało z Oddziałami K. S. M. — 52

współpracowały z Oddziałami K. S. M. ż. — 70

4. SEKCJE. O bogatych i najróżnorodniejszych zainteresowaniach członkiń K. S. K., jak również i o chęci ich pogłębiania swych wiadomości i pracowania na jednym odcinku pracy świadczą liczne i różnorodne sekcje tworzone przy Oddziałach K. S. K.:

ogólna ich liczba wynosi 94.

II. Praca religijno-apostolska.

Do pracy religijno-apostolskiej nie trzeba zachęcać członkiń K. S. K. jest to ich dział ulubiony. Wszystkie prawie należą jednocześnie do innych organizacji o charakterze ściśle religijnym: jak Żywy Różaniec, Misje, III Zakon św. Franciszka, Sodalicja, i tam mają możliwość pogłębiania swego życia wewnętrznego i uzupełniania swych wiadomości z tej dziedziny, ale nie poprzestają na tem i gorliwie prowadzą ten dział pracy w K. S. K.

1. PRACA RELIGIJNA. Na pracę, mającą na celu uzupełnianie wiadomości religijnych, składa się:

1. Kwadransów ewangelicznych na zebraniach plenarnych — 597
2. „ katechizmowych „ „ — 410
3. „ liturgicznych przesyłanych z K. S. K. — 760
4. Pogadank religijnych okolicznościowych . . . — 110
5. Obchodów religijnych . . . — 286
6. Czytelnictwo pism i książek religijnych prowadzone zbiorowo na zebraniach zastępów lub indywidualnie. Najmilszą lekturą naszych członkiń były Żywoty Świętych.

Na pracę wyrobienia wewnętrznego złożyło się:

1. Wspólnych Mszy św. — 497
2. „ Komunii św. 485
3. Rekolekcje otwarte w — 62 Oddziałach
4. „ „ półzamknięte w 40 Oddziałach
5. „ zamknięte dla 453 członkiń.

Do tego należy oczywiście dodać jeszcze pracę indywidualną członkiń, która jest niewidoczna i w cyfry ująć się nie da.

2, PRACA APOSTOLSKA. Z tem też trudności niema. Członkinie KSK. dobrze ujmują istotę Akcji Katolickiej — apostołstwo świeckich — i gorliwie się do niego zabierają, czasami nawet zbyt gorliwie.

Rzecz prosta, iż trudno jest ująć wyniki tej pracy w statystykę, ale niektóre fakty były notowane—oto one:

1. Przygotowano dzieci do Chrztu św. 30
2. „ „ do I. Komunii św. 850
3. „ chorych do Sakramentów św. 478
4. Doprowadzono do ołtarza małżeństw nielegalnych 28
5. Dopomagano w katechizacji dzieci w 21 Oddziale.

III. Praca wychowawczo-oświatowa:

Z pracą oświatową najtrudniej idzie w Oddziałach KSK. z powodu dużego procentu analfabetek wśród członkiń, mimo to kładziono na ten dział duży nacisk, a czynione wysiłki nie pozostały bez wyników.

1. POGADANKI i REFERATY. Na plan pierwszy w pracy oświatowej wysuwają się pogadanki przeprowadzane na zebraniach plenarnych — wygłoszono ich w 1936 r. — ogółem 1.685, księży 871, członkinie 677, różni 137.

Tematy pogadek były bardzo rozmaite, co świadczy o różnorodnych zainteresowaniach słuchaczek — przeważają jednak zagadnienia wychowawcze i higieniczno-gospodarcze.

Pocieszającym objawem jest, że same członkinie, chociaż mało przygotowane, jednak decydują się na samodzielne przeprowadzanie krótkich pogadek.

Należy też zaznaczyć, że akcja pogadankowa zakreśla coraz szersze kręgi, bo oto w 173 wypadkach opracowano i przeprowadzono pogadanki dla ogółu kobiet na tematy wychowawcze lub okolicznościowe.

2. CZYTELNICTWO. Z tem jest bardzo dużo trudności, ale rezultaty pracy i w tej dziedzinie najgorsze nie były.

Zainicjowana przez Polską Macierz Szkolną akcja nauczania „w cztery oczy”, chociaż usilnie propagowana na terenie KSK, słabe dała wyniki — zaledwie 11 osób nauczono sztuki czytania.

Wspólne czytanie pism organizacyjnych lub książek przeprowadzano na zebraniach zastępów, a 47 Oddziałów odważyło się organizować i przeprowadzać t.zw. czytania izbowe, w których brały udział nie tylko członkinie KSK, ale młodzież i mężczyźni.

W 1936 r. prenumerowano „Zjednoczenia” 138 egz., „Gazety dla kobiet” 103 egz., do tego należy dodać „Tygodnik Katolicki” i „Rycerza Niepokalanej”, które ma każdy Oddział, a niejednokrotnie spotyka się i inne pisma codzienne, tygodniowe lub miesięczne w ogólnej liczbie 371.

Własne biblioteki posiada 47 Oddziałów — z ogólną liczbą książek 9.098.

3. KOLPORTAŻ. Członkinie KSK, okazały się wcale dobrymi i gorliwymi kolporterkami dobrej, katolickiej prasy! 23 Oddziały zdobyły się na własne kioski, kolportarzem pism zajęło się 101 Oddziałów, 24 Oddziały zorganizowały parafjalny dzień dobrej prasy połączony z wystawą prasową, rozdano i sprzedano książek 1.576 egz., a ulotek, broszur i nism 53.002 egz.

4. OBCHODY. Ten dział też nie był całkowicie zaniedbany. Członkinie KSK. chętnie bardzo zabierają się do organizowania obchodów okolicznościowych i przedstawień, brak tylko często odpowiednich utworów scenicznych.

Akademij zorganizowano	97
Wieczornic	146
Przedstawień	27
Innych imprez	77.

IV. Praca charytatywna:

Ten dział pracy znalazł szerokie zastosowanie w pracach Oddziałów KSK. Członkinie nasze współpracują czynnie z konferencjami św. Wincentego à Paulo i Wydziałami Parafjalnymi „Caritas”, a gdzie ich niema ujmują w swoje ręce całokształt pracy charytatywnej na terenie parafji. Oto niektóre cyfry ilustrujące działy tej pracy:

Dni chorych zorganizowano	14
Śniadań dla dzieci I. Komunii św.	33

Gwiazdkę ubogich	30
Święcone	31

Opiekę nad matką i niemowlęciem prowadziło 12 Oddziałów.

Opiekę nad dziećmi szkolnymi — 19 Oddziałów, pracę w szpitalach — 5 Oddziałów.

Pozatem Oddziały KSK. prowadzą we własnym zakresie 1 przytułek dla staruszek, 3 ochronki, 2 przedszkola, 1 bursę dla uczennic.

V. Gospodarstwo:

Praca ta, aczkolwiek bardzo potrzebna dosyć małe znalazła zastosowanie w Oddziałach KSK. Przyczyną tego jest może panujące wśród członkiń przeświadczenie, że gospodarstwa uczyć się nie trzeba, no i brak fachowych sił instruktorskich. Praca ta jednak została zapoczątkowana i z roku na rok powinna się pogłębiać.

Kursów gospodarczych urządzono 5

Kursów szycia i trykotarstwa — — 9

Kursów higieny — — — — 4

wzięły w nich udział 662 członkinie KSK. Pozatem zorganizowano i przeprowadzono 10 zespołów konkursowych rolniczych i urządzono 3 pokazy plonów rolniczych. Sporo też było pogadanek i wykładów na tematy gospodarcze.

Tak się przedstawia w ogólnych zarysach jednoroczna praca w Katolickim Stowarzyszeniu Kobiet Archidiecezji Wileńskiej.

Dosyć dużo zrobiono, ale powinnyśmy sobie dobrze uświadomić, że daleko więcej pozostało do zrobienia. Niechaj dotychczasowe wyniki chociaż skromne, będą nam bodźcem do dalszej pracy w myśl hasła naszego „Dla Chrystusa i Ojczyzny”.

(—) *Jadwiga Roszkowska*

Sekretarka Generalna

(---) *Marja Mieczysławowa Jeleńska*

Prezesa

KATOLICKIE STOWARZYSZENIE MĘŻÓW

W ZWIĄZKU Z WALKĄ PRZECIW KOMUNIZMOWI

Podajemy do wiadomości i orientacji co czynią prowodyrzy komunizmu i bezbożnictwa.

Wspólność interesów komunizmu i bezbożnictwa wykazują instrukcje „Światowej Unii Wolnomyślicieli”. Ogłoszone przez K. A. P.

1. Punkt ciężkości walki z religią należy przenieść na teren społeczny, walcząc z wszelkiego rodzaju faszyzmem i wykazując, że religia służy za narzędzie w rękach kapitalistów do ujarzmienia pracujących.

2. Przeprowadzać ankietę wśród przedstawicieli wiedzy takich, którzy akcentują swą niewiarę i posiłkować się w argumentacji ich autorytetem.

3. Działać jeśli chodzi o masy, przede wszystkim na wyobraźnię, głównie za pomocą t. zw. muzeów antyreligijnych, w których należy skupiać to wszystko co było ujemne w historii kultów religijnych.

4. Dążyć wszelkimi siłami do usunięcia wpływów religii z dziedziny wychowania, a głównie do usunięcia wykładów religii z programów szkolnych, a przynajmniej narazie zmniejszenia ilości godzin poświęconych nauce religii.

5. Organizować systematyczną propagandę pod hasłami „kultury” w celu pomniejszenia wpływu religii.

6. Dyskredytować wszelkimi sposobami kler, wmawiając w społeczeństwo, że antyklerykalizm to nie to samo, co pomniejszenie znaczenia religii. Wytyczne, które zostały wydane przez wrogów Kościoła podajemy do wiadomości Oddziałom. K. S. Mężów, by bacznie obserwowali swój teren, czy nie zachodzą podobne zjawiska.

W wypadku stwierdzonego szerzenia walki z Kościołem, należy natychmiast przystąpić do przeciwdziałania, przez uświadomienie naszego ogółu katolickiego : społeczeństwa, oraz natychmiast powiadomić Centralę K. S. Mężów w Wilnie.

OKRĘGI K. S. MĘŻÓW

Praktyka wykazała, że posiadanie w dekanacie silnie zorganizowanego Okręgu K. S. Mężów, przynosi naszej organizacji nieocenione usługi. Przyczyniają się one do usprawnienia pracy w Oddziałach, przez kontakt Kierownictwa Okręgu z Oddziałem, koordynuje pracę na swym terenie.

Wielką usługę oddadzą Okręgi Oddziałom w pracy nad zrealizowaniem hasła Episkopatu, przyczynią się do organizowania kursów propagandowych i organizacyjnych, jako też są czynnikiem do ułatwienia pracy innym organizacjom. Akcji Katolickiej, a szczególnie młodzieżowym. Z tego tytułu Katolickie Stowarzyszenie Mężów mocno zaleca tworzenie Okręgów, a tam gdzie one są pobudzić do energicznej pracy.

CO ROBIĆ W LIPCU I SIERPNIU

1. Zająć się jak najenergiczniej propagandą na rzecz ogólnopolskiej pielgrzymki Mężczyzn na Jasną Górę (18 i 19 września), zebrać zgłoszenia do dnia 1 września przesłać wraz z należnością (16 zł.) do Stowarzyszenia Wilno, ul. Zamkowa 6. lub na P. K. O. Inst. Ak. Katol. Nr. 700.240.

2. Nadal dbać i obserwować bacznie czy nie zachodzą w czasie wakacyjnym jakieś niekatolickie objawy na terenie parafii. lub w organizacjach, które się znajdują na naszych terenach.

3) Pracować nad uświadomieniem swego najbliższego otoczenia i samym poznawać prawdy wiary i moralności Katolickiej.

4) Zaopiekować się młodzieżą, szczególnie tą, która opuściła ławy szkolne i kierować ją do organizacji młodzieżowej A. Katolickiej.

5) Zapoczątkować pracę do uroczystości „Cud nad Wisłą” 15 sierpnia (łącznie z Kat. Stowarzyszeniem Młodzieży Męskiej).

PIELGRZYMKA DO CZĘSTOCHOWY

Chyba już wszystkim jest wiadomo, że w tym roku mężczyźni katolicy zjeżdżają się do Częstochowy, do stóp Królowej — na Jasnej Górze.

Ogólnopolska pielgrzymka Mężów Akcji Katolickiej do Częstochowy odbędzie się 18 i 19 września, a nie w sierpniu jak poprzednio podawaliśmy. Termin ten jest ostateczny. Trzeba więc o tej pielgrzymce myśleć i do niej szykować się i to nie parę dni przedtem, lecz już od dziś.

Zwracamy się z prośbą do wszystkich Oddziałów: rozpocznijcie już dziś propagandę pod hasłem. „Wszyscy do Częstochowy do stóp Królowej Korony Polskiej”.

Mamy tą niezłomną nadzieję, że pojedzie bardzo wiele osób: będzie to manifestacja mężczyzn Katolickich całej Polski wobec ataków bezbożnictwa i nowopogaństwa.

Ambicją każdego Oddziału K. S. Mężów niech będzie — wysłać jak najwięcej osób mężczyzn ze swej parafii.

Dla członków biednych naszej organizacji postarajmy się w jakikolwiek sposób o fundusze na ten cel.

Pielgrzymka będzie miała charakter organizacyjny, gdyby jednak z terenu jakiejś parafii chcieli jechać mężczyźni — katolicy nie należący do oddziałów K. S. M. — mogą i oni wziąć udział w pielgrzymce, pod tym jednak warunkiem — że za ich zachowanie się w ramach programu pielgrzymki bierze odpowiedzialność dane kierownictwo Oddziału.

Wyjazd pielgrzymki do Częstochowy z Wilna nastąpi dn. 17 września w godzinach popołudniowych pociągiem popularnym.

Koszta przejazdu przy minimum 500 osób uczestników wynosić będą z Wilna do Częstochowy i z powrotem 16 zł. Dojazd do stacji kol. Wilna odbywać się będzie ze zniżką 50 proc. Ze względu na konieczność powiadomienia Związku Mężów w Warszawie, jako też i Ministerstwa Komunikacji o ilości osób biorących udział w pielgrzymce, prosimy uprzejmie o podanie jaka ilość osób przypuszczalnie z każdego oddziału weźmie udział w pielgrzymce.

Termin zgłoszenia wyznaczamy do 1 września. Nie odkładajcie na później, a zgłoszenie prosimy przysyłać zaraz. Bilety kolejowe (karty kontrolne) wyślemy na parę dni przed wyjazdem.

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej

Składki. Wiemy, Druhny, że jesteście bardzo zajęte pracą w polu, ale znajdźcie chwilę czasu na uregulowanie składki do Stowarzyszenia za I. półrocze. Kasa nasza jest zupełnie pusta, a zbliża

się jesień i trzeba zabierać się do pracy. Liczymy na Was, Druchniki, potrzebne nam są Wasze 2 zł., wpłaćcie je jaknajszybciej na konto w P.K.O. Nr. 146.434.

Fundusz biblioteczny. Od jesieni chcielibyśmy uruchomić chociaż kilka wędrownych kompletów książek, żebyście miały co czytać, Druchny, ale cóż kiedy te Wasze uchwalone na Zjeździe Delegowanych złotówki bardzo opieszale wpływają. Ruszcie się, Druchny, uchwały trzeba wykonywać — *wpłaćcie więc natychmiast 1 zł. przeznaczony na fundusz biblioteczny na konto w PKO. 146.434.*

„Wypożyczalnia” KSMż: Co to znowu nowego? Ano Druchny uchwaliły na Zjeździe Delegowanych w Wilnie, że Zarząd KSMż. ma zorganizować przy Sekretariacie wypożyczalnię sztuczek scenicznych, z której mogłyby korzystać wszystkie Oddziały KSMż.

Bardzośmy się ucieszyły z tej uchwały i chętnie wypożyczalnię zorganizujemy, ale cóż kiedy Druchny nie dotrzymują zobowiązań.

Obiecałyście przysłać nam do dnia 1 września br. wszystkie zużyte już sztuczki sceniczne, które zajmują niepotrzebnie miejsce w waszych bibliotekach, dotąd przysłał nam je tylko 1 oddział, a co sobie myśli reszta? — Czekamy.

15-go sierpnia — to rocznica „Cudu nad Wisłą” — wielkiego zwycięstwa armii polskiej nad bolszewikami. Wzywamy Druchny by uczciły ten dzień wspólnem nabożeństwem, a w miarę możliwości wspólną Komunią św. ofiarowaną za Polskę. A może zdołacie zorganizować chociaż skromny obchód? Po materiały piszcie do składnicy.

„Patronalne święto Druchen” obchodzimy w dniu 8-go września, w tym roku przeniesiemy je na najbliższą niedzielę to zn. na 12-go września. Dużo jeszcze mamy czasu, ale już teraz przypominamy o tem, byście się szykowały zawczasu Druchny do tej wielkiej dorocznej uroczystości. Nie powinno być ani jednego Oddziału, któryby nie uczcił tego dnia wspólną Komunią św. uroczystem przyjęciem kandydatek i obchodem. Piszcie zawczasu do składnicy o materiały i w sierpniu już szykujecie się do obchodu. Przesyłajcie też opisy urządzonych uroczystości. *Za opis najlepiej zorganizowanego „Patronalnego święta Druchen” prześlemy autorce piękną książkę — więc wszystkie do konkursu.*

Pomóżmy ociemniałym. Widziałyście Druchny Drogie, ociemniałych? Niestety dużo ich jest w Polsce i dużo potrzebują pomocy, bo samiby sobie, nie widząc, rady dać w życiu nie potrafili. Towarzystwo opieki nad ociemniałymi organizuje więc w dniach 19 i 20 września ogólnopolską zbiórkę i zwróciło się do nas z prośbą o pomoc, a my odwołujemy się do dobrych serduszek Druchen, wierząc, że nas nie zawiodą. *Te Oddziały, któreby mogły wziąć udział w zbiórce na ociemniałych w dniach 19 i 20 września niech napiszą do nas do dnia 1 września — to prześlemy im materiał propagandowy.* Czekamy licznych zgłoszeń — nie zawiedźcie nas, Druchny!

Kurs Instruktorów Gospodarstwa Domowego organizujemy od 15 września do 15 listopada w Wilnie. Pisałyśmy już o tem, mamy już nawet kilka zgłoszeń. Spieszcie się Druchny, bo miejsc na

kursie tylko 20, a zainteresowanie kursem duże. Na kursie nauczycie się gotowania, pieczenia, robienia przetworów, prania, higieny i pracy w Oddziałach. A potem będziecie mogły uczyć inne Druchny na terenie swego okręgu. Zgłoszenia przyjmujemy tylko do 20 sierpnia. Opłata wynosi 50 zł. miesięcznie, szczegóły znajdziecie w okólnikach do Oddziałów i w Tygodniku Katolickim.

S P R A W O Z D A N I E

Z działalności Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży żeńskiej w Wilnie za 1936 rok.

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży żeńskiej w Wilnie składało się w roku sprawozdawczym z 324 Oddziałów z ogólną liczbą 10.363 członkiń.

I. Władze stowarzyszenia stanowiły:

1. Zarząd KSMż.
2. Komisja Rewizyjna.
3. Zjazd Delegowanych.

1. Zarząd KSMż. składał się z: Prezeski p. Heleny Buczyńskiej, Sekretarki Generalnej p. Jadwigi Roszkowskiej mianowanych na te stanowiska zgodnie ze statutem przez J. E. X. Arcybiskupa - Metropolite na 3 lata oraz z 4-ch członkiń zarządu wybranych przez Zjazd Delegowanych na 2 lata — były nimi:

1. p. Maria Meysztowiczówna z Gieranon.
2. p. Anna Zacharzewska z Ławaryszek
3. p. Janina Dubrowska z N.-Wilejki.
4. p. Władysława Kalużanka z Wilna.

Na zebraniu konstytucyjnym Zarządu powierzono funkcję vice-prezeski p. Marii Meysztowiczównie, zastępczyni Sekretarki Generalnej p. Janinie Dubrowskiej, Sekretarki Zarządu p. Władysławie Kalużance.

Asystentem Kościelnym KSMż. był X. Prof. Władysław Kisiel z Wilna.

Zarząd odbył w ciągu roku 5 zebrań, omawiano na nich sprawy związane z pracą Stowarzyszenia i Oddziałów KSMż.

2. Komisja Rewizyjna składała się z 3-ch osób: p. Reginy Hlebowiczówny-Nieciowej, p. Hryniewiczówny i p. Mieczkowskiej. Zebranie Komisji Rewizyjnej celem dokonania rewizji księgowości kasowej KSMż. odbyło się 1 raz.

2. Zjazd Delegowanych odbył się 24 maja 1936 r. Wzięło w nim udział 199 delegatek reprezentujących 137 Oddziałów KSMż., oraz 68 gości.

Na zjeździe powzięto uchwały dotyczące:

1. Przeprowadzenia we wszystkich Oddziałach Intronizacji Najśw. Serca Jezusowego.
2. Realizowania 1-go stopnia ogólnopolskiego programu pracy.
3. Zwrócenia szczególnej uwagi na systematyczną pracę samowychowawczą.
4. Utworzenie funduszu biblioteczek lotnych w drodze jednorazowego opodatkowania się Oddziałów na ten cel w sumie 1 zł.

II. Działalność Sekretariatu.

1. Biuro Stowarzyszenia mieściło się do lipca przy ul. Metropolitalnej 1, po tym zaś przy ul. Zamkowej 6 łącznie z biurem Instytutu Akcji Katolickiej i innych organizacyj A. K. KSMż. dysponuje w tym lokalu 1 pokojem, przytym ma możność korzystania z urządzeń biurowych.

2. Personel biurowy KSMż. składał się z 4-ch osób:

1. p. Jadwigi Roszkowskiej - p. o Sekretarki Generalnej
2. p. Wacława Symonowicza - referenta rolnego
3. p. Janiny Dubrowskiej - instruktorki
4. p. Janiny Kafarskiej - maszynistki i buchalterki

Nadmienić jednak należy, że wszystkie wyżej wymienione osoby obsługiwały jednocześnie i inne organizacje A. K., w szczególności zaś KSK. i KSMm.

Korespondencji w roku sprawozdawczym otrzymano 1.666 egz., wysłano zaś 6.517 egzem.

Dla utrzymania stałej łączności z Oddziałami i dopomagania im w pracy wydano okólnik p. t.: „Miesięcznik K.S.M.ż.”, który rozsyłano co miesiąc do wszystkich Oddziałów, ukazało się go 8 numerów — w nakładzie 430 egz. Od września zmuszone byliśmy zaprzestać wydawania własnego okólnika, z tego powodu, iż Instytut A. K. wznowił wydawanie wspólnego okólnika A. K. p. n.: „Wiadomości A. K.”.

Wydawnictw własnych żadnych nie podejmowało K. S. M.ż., propagowało tylko przy okazji kursów i odwiedzin Oddziałów wydawnictwa „Ostoi”, ale składnicę tych wydawnictw prowadził Instytut A. K.

Łączność z Oddziałami była też utrzymywana przez Kursy i odwiedziny Oddziałów. Przeprowadzili je pp. J. Roszkowska i W. Symonowicz. Wizytacji odbyło się 133 wyłącznie w stosunku do Oddziałów K.S.M.ż., poza tym były dokonywane wizytacje wspólne Oddziałów A. K.—statystyki tych wyjazdów nie prowadzono.

2-dniowych kursów okręgowych dla Kierownictw Oddziałów K.S.M.ż. przeprowadzono 10. Przeważnie były to kursy wspólne dla Oddziałów K.S.M.ż. i m.

Pozatęm Sekretariat zorganizował i przeprowadził 2 Konkursy:

I. Na najlepiej opracowaną pogadankę p. t.: „Jaki nasz cel”.

II. Roczny Konkurs obowiązkowości dla Oddziałów K.S.M.ż.

W pierwszym Konkursie zdobyły nagrody Druhny z Oddziałów w Nowoświęcianach, Dokszytach i Krypnie.

W drugim—I nagrodę i tytuł „Oddziału obowiązkowego” zdobył Oddział w Parafjanowie, II nagrodę — Oddział w Iwju, III nagrodę — Oddział w Rudziskach, dalsze nagrody zdobyły Oddziały im. E. Orzeszkowej w Wilnie, w Zdzięciole, w Starosielcach, Nowo-Swięcianach, Białymstoku—par. św. Rocha, Łużkach, Widzach.

III. Współpraca z innymi organizacjami i władzami.

Zarząd K.S.M.ż. utrzymywał w swej pracy ścisłą łączność ze Związkiem w Poznaniu, biorąc udział w Zjazdach i Konferencjach ogólnopolskich, a także i w zebraniach Zarządu K.S.M.ż., gdyż Sekre-

tarka Generalna p. J. Roszkowska została wybrana do Zarządu KZMż. gdzie pełni funkcję II vice-prezeski.

Takaż ścisła łączność utrzymywana była z Archidiecezjalnym Instytutem A.K. w Wilnie, któremu przedkładano szczegółowe sprawozdania z pracy K.S.M.ż. i z którym uzgadniano sprawy programowe i kasowe, gdyż K.S.M.ż. żadnego stałego subsydium nie otrzymuje i zależne jest w swej pracy całkowicie od Instytutu.

Ścisła też współpraca łączyła nas z K.S.K. i K.S.M.m. dzięki wielu wspólnym wyjazdom na kursy, wizytacje i t. p.

Poza organizacjami A. K. utrzymywano kontakt z władzami administracyjnymi, organizacjami i instytucjami rolniczymi: Izba Rolnicza, Izba Lniarska, Wojewódzkimi i Powiatowymi Komitetami do Spraw Młodzieży Wiejskiej, z Okręgowym Urzędem i Ośrodkiem W. F. i P.W., P.C.K., L.O.P.P. i t. p.

Przedstawicielki K.S.M.ż. uczestniczyły zawsze we wszystkich uroczystościach kościelnych, narodowych i państwowych.

Na tem się kończy działalność Stowarzyszenia. A teraz przyjrzymy się zestawieniu pracy Oddziałów K.S.M.ż. zrobionemu na podstawie sprawozdań rocznych nadsyłanych przez Oddziały.

Zestawienie pracy Oddziałów

Rok 1936 przyniósł nam bardzo duży przyrost organizacyjny — wzrosła liczba i Oddziałów i Druhen i to znacznie, znaczny też postęp daje się stwierdzić we wszystkich działach pracy.

Przyjrzyjmy się cyfrom:

Rok 1935 — Oddziałów 309; Druhen 8.535

Rok 1936 — Oddziałów 324; Druhen 10.364

Jakież wniosek należy wyciągnąć z tego zestawienia? Oddziałów przybyło niewiele, zaledwie 15, ale to nic dziwnego, bo prawie wszystkie parafie na terenie naszej Archidiecezji są już objęte ruchem naszym. Ale jakież wzrosły szeregi Druhen. Przybyło ich w przeciągu jednego roku aż 1.829 co stanowi 17,6 procent ogólnej ilości Druhen.

A więc idea nasza jest tym magnesem co pociąga młodzież żeńską pod sztandary K. S. M.ż., — a praca, co wre w Oddziałach nęci widocznie, no i prawdopodobnie Druhny dzielnie wypróbowały swe zdolności apostołskie.

Skąd się wziął ten niespodziewany przypływ? Oto zaczęły napływać do Oddziałów najmłodsze dziewczęta, absolwentki szkół powszechnych; w 1935 r. młodszych Druhen w wieku 14—18 lat było zaledwie 2.860 w 1936 r. jest ich już 3.645 i właśnie ten przyrost najmłodszych zapewni Stowarzyszeniu dalszy rozwój prac, a Druhnom należyte wychowanie i wyrobienie, boć przecież pozostaną w szeregach organizacyjnych dobrych kilka, a nawet i kilkanaście lat.

Przeważająca ilość Druhen to rolniczki, mieszkanki wsi, lub małych miasteczek — ogólna ich liczba wynosi 6.945, reszta, niecałe 3.500 Druhen pochodzi z wojewódzkich lub powiatowych miast i trudni

się rzemiosłem, handlem, przemysłem lub pracuje w domach prywatnych, urzędach i biurach.

Smutno przedstawia się udział w pracach Oddziałów starszego społeczeństwa: rok 1936 wykazuje zaledwie 178 członków współpracujących, niewielka więc stosunkowo liczba Oddziałów ma zapewnioną opiekę i pomoc w pracy.

Mamy jednak nadzieję, że rok 1938 przyniesie nam dalszy piękny rozwój organizacji i dalsze pogłębienie pracy.

A teraz rzut oka na poszczególne działy pracy w Oddziałach.

I. Sprawy organizacyjno-społeczne

1. Zebrania. Wskutek nikłej liczby członków współpracujących rekrutujących się ze starszego społeczeństwa, Kierownictwa Oddziałów zmuszone były ująć ster pracy w swoje ręce, stąd wzrost liczby zebrań Kierownictw:

w 1935 roku było ich 2.645

w 1936 roku . . . 2.815

Wzrosła też dosyć znacznie liczba zebrań plenarnych:

w 1935 roku było ich 3.588

w 1936 roku . . . 3.839

Liczba ta jest zadawalniająca, przypada bowiem przeciętnie na każdy Oddział 8 — 9 zebrań Kierownictwa i 11 — 12 zebrań plenarnych w ciągu roku.

2. Zastępy. Coraz większy rozwój Oddziałów pod względem ilości członkiń spowodował konieczność przeprowadzania podziału członkiń na mniejsze komórki organizacyjne, ogarniające swą działalnością teren 1 wsi tylko, zastępy:

w 1935 roku było zastępów 238, które przeprowadziły 1.539 zbiórek
w 1936 roku „ „ 355, „ „ 2.274 „

jest to liczba znaczna, ale jeszcze zamała, na każdy bowiem zastęp przypada 6—7 zbiórek rocznie, a normalnie zastęp powinien się zbierać co 2 tygodnie — rok bieżący musi przynieść więc poprawę.

3. Akcja Katolicka. Łączność z całą Parafijną Akcją Katolicką utrzymują nasze Oddziały przez swe Prezeski, które z urzędu należą do Zarządu P. A. K. i biorą udział w jego zebraniach i pracach.

W 1935 roku było takich wspólnych zebrań 354

w 1936 roku liczba ich wzrosła do . . . 412

Dosyć opornie idzie przechodzenie Druhen po opuszczeniu szeregów KSMż. do Oddziałów K. S. K. Wiele na to składa się przyczyn, wiele też trzeba będzie jeszcze pracy ze strony obu tych Stowarzyszeń, by przezwyciężyć istniejące trudności.

W 1935 roku przeszło do KSK Druhen 241

w 1936 roku liczba ta wzrosła do 268

II. Wychowanie religijne.

Całą pracę swych członkiń opierają Oddziały na podstawach religijno-moralnych. Praca religijna Druhen w 2-ch idzie kierunkach:

1. pogłębienia wiedzy religijnej
2. pogłębienia wyrobienia wewnętrznego.

Do pogłębienia wiedzy religijnej służą:

1. Kwadransy religijne wygłaszane na zebraniach plenarnych,
2. pogadanki i referaty na tematy religijne,
3. czytelnictwo religijne—pisma i książki,
4. praca w kółkach: apologetycznych, eucharystycznych, misyjnych i t. p. do których należało stosunkowo niewiele, bo tylko 1886 Druhen, ale też praca w kółkach w Oddziałach wiejskich jest prawie niemożliwa ze względu na odległości, prowadzą ją przeważnie Druhny miejskie.

Na pracę nad pogłębieniem wyrobienia wewnętrznego składa się:

1. Wspólna Komunia św. odbyta 821 razy
 - i 2. Rekolekcje zamknięte, w których uczestniczyło 1.041 Druhen
- no i oczywiście indywidualna praca nad sobą każdej Druhny, której w suchą liczbę ująć się nie da.

III. Praca oświatowa.

Na ten dział zwracana była uwaga w pracy Oddziałów, oto jakie osiągnęliśmy wyniki w stosunku do roku ubiegłego.

1. Wykłady.

w 1935 r. wykładów wygłoszono 3.239—same Druhny opracowały 1.720.
w 1936 r. „ „ 3.291— „ „ 2.061.

Coraz częściej spotykają się objawy samodzielności Druhen na polu pracy oświatowej. Pozostawione same sobie nie opuściły rąk, ale garną się do samokształcenia i trzeba przyznać, że z obowiązków swych wywiązują się dobrze.

2. Czytelnictwo

Oddziały K.S.M.ż. prenumerowały w 1936 r.:

Okólnika Stowarzyszeniowego	— 315 egz.
Kierownika	— 359 egz.
Młodej Polki	— 720 egz.

Prenumerata innych pism nie jest ujęta w statystykę, a jest na pewno znaczna, bo prawie w każdym Ognisku znaleźć można Mały Dziennik i Tygodnik Katolicki, a niejednokrotnie Przewodnik Katolicki, Rycerza Niepokalanej i inne, które się czyta wspólnie na zbiorach zastępów, albo wypożyczają indywidualnie.

Książek przeczytały Druhny w 1936 r.—39.801, wypożyczały je z bibliotek własnych, wspólnych z K.S.M.m., czasami z K.S.K., a najwięcej z parafialnych.

1. Różne

W kółkach muzycznych pracowało — 57 Druhen.
W kółkach śpiewackich „ — 1.374 Druhny.

IV. Wychowanie fizyczne.

Ten dział pracy nie cieszył się wielkiem powodzeniem, nie może też wykazać się pięknymi wynikami. Dużo na to złożyło się przyczyn:

1. brak odpowiednich sal i boisk—własnych mamy 80
2. brak sprzętu sportowego
3. brak sił instruktorskich w terenie

wreszcie niedoceniające zupełnie tego działu pracy zarówno przez młodzież wiejską, jak i starsze społeczeństwo.

To też w kółkach wychowania fizycznego skupiło się 478 Druhen a wychowanie fizyczne wogóle uprawiało 557 Druhen łącznie 1035, z tego na gry sportowe przypada 706 druhen, na lekką atletykę 63 druhen, na sporty wodne 229 druhen, na sporty zimowe 219 druhen. W kursach i obozach wzięło udział 35 Druhen.

Brak ten w swej pracy nadrabiały Oddziały wycieczkami urządzanymi bądź w celach krajoznawczych, bądź też dla odwiedzenia sąsiedniego Oddziału K.S.M.z.—zorganizowano ich 421.

V. Przysposobienie zawodowe.

Poza pracą ogólno-kształcącą kładziono duży nacisk w pracy Oddziałów na przysposobienie zawodowe, by nauczyć Druheny lepszego spełniania ich codziennych obowiązków. Ponieważ zaś olbrzymia większość naszych członkiń to rolniczki, więc też i na czoło prac zawodowych wybija się przysposobienie rolnicze.

1. Zespoły.

W pracach przysposobienia rolniczego wzięły udział 502 zespoły skupiające 3,966 Druhen. Praca ich trwała cały rok. W okresie jesienno-zimowym uczestniczki zespołów prowadziły pracę samokształceniową, przerabiając na zbiórkach zastępów, lub na zebraniach sekcji rolnych broszurki tematowe, pisma rolnicze, kursy korespondencyjne Staszica, lub książki rolniczo-gospodarcze. Wiosną i latem pracowały pod kierownictwem instruktorów na półkach doświadczalnych:

I stopień wykształcenia rolniczego zdobyło	988	Druhen
II stopień	359	"
III stopień	52	"

2. Wystawy.

Dla propagandy swych prac wśród miejscowego społeczeństwa organizowały Druheny pokazy osiągniętych plonów:

Lokalnych pokazów zorganizowano	54
Rejonowych	150
Powiatowych	14.

Ze współudziałem organizacji rolniczych 80.

3. Kursy.

Prócz tego organizowane były rozmaitego rodzaju praktyczne kursy, które miały na celu pogłębić wiedzę Druchen w jakimś jednym kierunku.

Kurs gospodarstwa domowego ukończyło	183	Druheny
Kurs kroju i szycia	469	"
Kurs ratownictwa	139	"
Kurs higieny	106	"
Kus przeciwlotniczo-przeciwgazowy	255	"

Z tego zestawienia wynika, że szeregi nasze wzrosły. a praca się rozszerzyła, nie ma pozycji, któraby wykazywała cofnięcie się w tył, w każdym calu poszliśmy naprzód, powiększyliśmy nasz dotychczasowy dorobek. Czy mamy spocząć na laurach i powiedzieć, że można już odpocząć? Nie! — Całe olbrzymie połacie ziemi leżą jeszcze odłogiem, czekają na orkę i siew. Tymi siewcami my mamy być, Druchni, pracą naszą zdobywać mamy zdrowe ziarno, by zasiewać je we własnej duszy i w duszach wszystkich, z którymi się stykamy.

Nie ustawajmy w ogólnej pełnej zapału pracy, niech przyszły rok nowy przyniesie dorobek, a da Bóg doczekamy się kiedyś najpiękniejszych plonów.

(—) *JADWIGA ROSZKOWSKA*

p-o. Sekretarka Generalna.

(—) *HELENA BUCZYŃSKA*

Prezesa.

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej

DZIAŁ SPRAWOZDAWCZY.

Wizytacja oddziałów i lustracja P. R. Referent Przysposobienia Rolniczego K. S. M. M. Druh Wacław Symonowicz przeprowadził w m-cach maju i czerwcu wizytacje organizacyjne połączone z lustracją zespołów p. r. w następujących Oddziałach K. S. M. M.

1. Kamionka Stara, 2. Kurowszczyzna, 3. Bogusze, 4. Krośniany, 5. Sokółka, 6. Sokolany, 7. Jacowlany, 8. Sidra, 9. Nierośno, 10. Łozowo, 11. Grodniczany, 12. Stock, 13. Krugło, 14. Lewki, 15. St. Kamienna, 16. N.-Wieś, 17. Nowy Dwór k. Grodna, 18. Zalesie, 19. Gierwiaty, 20. Bystrzyca, 21. Korwie, 22. Worniany, 23. Ławaryszki, 24. Podbrzezcie, 25. Mejszagola, 26. Kiena Panieńska.

DZIAŁ INSTRUKCYJNY.

Zebrania oddziałów i zastępów. Mimo okresu letniego i prac w polu nie powinniśmy druhowie zaniedbywać w niczem naszej pracy organizacyjnej. W dalszym więc ciągu powinny się odbywać przynajmniej raz na miesiąc zebrania plenarne całych oddziałów i raz na tydzień zebrania zastępów.

Poniżej podajemy wam tematy referatów i pogadanek na miesiąc sierpień:

W Wilnie w początkach lipca odbył się wielki zjazd katolików na Kongres Maryański. Kongres ten uchwalił cały szereg bardzo ważnych rezolucyj. Trzeba żeby wszystkie oddziały K. S. M. M. i wszyscy druhowie zapoznali się dobrze z treścią tych rezolucyj, a w tym celu na najbliższych zebraniach oddziałów i zastępów przeczytali sobie te rezolucje i omówili ich znaczenie.

Znajdziecie je druchowie w „Tygodniku Katolickim-Naszym Przyjacielu” w numerach 28, 29, 30 i 31 w artykułach p. t.: „Kongres się skończył pozostała praca”.

Rocznica 15-go sierpnia powinna być w K. S. M. M. uroczyscie obchodzona. Jest to wszak dzień w którym za wstawiennictwem Matki Najświętszej a pomocą Bożą złamaliśmy falę dziczy i bezbożnictwa szturmującą do serca Polski. Urządzimy więc obchód tej rocznicy aby przypomnieć sobie i ludziom te ciężkie a zarazem radosne chwile walki i zwycięstwa, aby podnieść się na duchu i nabrać sił do dalszej walki ze złem, aby przypomnieć sobie to mądre zdanie, że niema takich kłopotów i trudności których z pomocą Bożą nie można pokonać. Żeby obchód wypadł piękniej i poważniej porozumiemy się z Katolickiem Stowarzyszeniem Mężów. Ono napewno nam pomoże.

Kurs dla kandydatów do handlu. Doceniając znaczenie opanowania handlu przez chrześcijan i usunięcia z tamtąd żydów, a jednocześnie powiększenia dochodów ludności wiejskiej i zmniejszenia bezrobocia na wsi, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej przystępuje do zorganizowania kursu handlowego. Bliższe szczegóły o kursie podamy w następnych numerach „Wiadomości Akcji Katolickiej”. Narazie podając tę zapowiedź wzywamy Zarządy KSMM. do wyszukiwania odpowiednich kandydatów. W kursie wziąć będą mogli udział tylko członkowie KSMM.

Dom Druha. Zjazd Delegowanych uchwalił poraz wtóry, iż każdy oddział KSMM. dochód z jednej imprezy (przedstawienia, zabawy) prześle do Stowarzyszenia na fundusz budowy domu Druha na własnej działce Stowarzyszenia w—Trokach. Dotychczas jednak te sumy nie wpływają. Czekamy! kto pierwszy!

Polskie Radio zwróciło się do nas z prośbą, aby je powiadomić, który z naszych oddziałów urządza dożynki regionalne, gdyż Radio chce je transmitować. W związku z powyższem wzywamy te oddziały, które mają zamiar urządzać dożynki, aby zgłaszały się do nas z podaniem szczegółowego programu. Warunkiem transmisji radiowej jest: obchód dożynek musi się odbyć ściśle według zwyczajów danej miejscowości.

D Z I A Ł W. F.

Wyniki kursu lekkoatletycznego. Na odbytym w maju r. b. 3 tygodniowym kursie dla przodowników lekkiej atletyki w Wilnie uzyskali tytuły przodowników następujący druchowie:

1. Piotrowski Józef—Podbródzie, 2. Malinowski Henryk—Grodno,
3. Daniszewski Kazimierz — Grodno, 4. Brzozowski Józef — Święciany,
5. Krukowski Stanisław—Podbródzie, 6. Olaszewski Henryk—Białystok,
7. Skorłysz Władysław—Białystok, 8. Jarosławski Aleksander — Wasilków,
9. Żukowski Antoni—Wasilków, 10. Pietkiewicz Zygmunt—Leonpol,
11. Kołaczewski Mieczysław—Krypno, 12. Cander Witold—Uhowo,
13. Piotrowicz Romuald—Wołkowysk, 14. Borkowski Paweł—Wołkowysk.

Tytuły przeszkolonych w lekkiej atletyce uzyskali następujący druchowie: 1. Szapował Edmund—Borodzienicze, 2. Gaponow Edward—Grodno, 3. Sikorski Franciszek—Grodno, 4. Bezubik Kazimierz—Dobrzyniewo, 5. Sawicki Jan—Trzeciannie, 6. Zienkiewicz Eugenjusz—Duniłowicze, 7. Łapko Antoni—Duniłowicze, 8. Woronko Stanisław—Druja, 9. Nosowicz Józef—Raduń, 10. Zapaśnik Stanisław—Raduń, 11. Soroko Ryszard—Dubrowa, 12. Dalidowski Stanisław—Szydłowiec, 13. Mackiewicz Józef—St.-Troki, 14. Sieradzki Józef—St.-Troki, 15. Szafran Czesław—Wołkowysk-Centr.

Ubył z kursu na podstawie orzeczenia lekarskiego Druh Generalczuk Edward z Uhowa.

Wymienionym Druhom w bież. miesiącu KSMM. rozesłało świadectwa z ukończenia kursu, zatrzymując u siebie jedynie świadectwa tych druchów, którzy nie uregulowali dopłat do wyżywienia, względnie innych zobowiązań finansowych, zaciągniętych podczas pobytu na kursie. Druhowie, którzy ukończyli kurs winni obecnie prowadzić ćwiczenia na terenie swego oddziału, a o wynikach tej pracy kierownictwa tych oddziałów nadeślą do KSMM. w Wilnie sprawozdanie w terminie do dnia 1-go wrzesnia rb.

Sprawozdanie z zawodów sportowych: Wzywamy Kierownictwa Oddziałów, a w szczególności Druhów Naczelników, by nadsyłali niezwłocznie do K. S. M. M. sprawozdania z odbytych zawodów, względnie z udziału druchów w zawodach organizacyjnych przez inne organizacje czy też gminne lub powiatowe komitety W. F. i P. W. Zdarzały się takie wypadki, że nasi druchowie uczestniczyli w zawodach i pozajmowali czołowe miejsca, gdy tymczasem organizatorzy przy składaniu sprawozdań do władz zwierzchnich wykazali tylko członków innych organizacji, pomijając naszych Druhów, takie wypadki w terenie nie są odosobnione—Kierownictwa oddziałów ponoszą za to odpowiedzialność, że w czas nie nadeślą sprawozdania—a K.S.M. M. o tem dowiaduje się już po czasie i to od osób postronnych. Fakty takie są krzywdzące jak poszczególnych Druhów, tak również i całą organizację. *Kierownictwa Oddziałów, które jeszcze nie nadesłały takich sprawozdań niech niezwłocznie nadeślą do K.S.M.M. w Wilnie.*

Dział Przysposobienia Rolniczego

DLA KAT. STOWARZYSZEŃ

MŁODZIEŻY MĘSKIEJ I ŻEŃSKIEJ

1. LUSTRACJE SAMODZIELNE

Przypominamy Druhom przodownikom i Druhom przodowniczkom zespołów P. R., o dokonaniu 2-ej i 3-ej lustracji samodzielnej. Czynność ta polega na a) obejrzeniu wszystkich poletek konkursowych, b) sprawdzeniu wiadomości fachowych u konkursistów, c) wystawieniu stopni do dzienników konkursowych na stronie „ocena własna zespołu”, oraz d) wpisaniu uwag i spostrzeżeń do dzienniczków dotyczą-

cych pracy uczniów. Korzyść z lustracji samodzielnej będzie duża, jeżeli przodownicy potraktują tą sprawę poważnie.

2. ZGŁOSZENIE ZESPOŁÓW NA ROK 1938.

Do dnia 20 sierpnia br. należy zgłaszać zespoły na rok 1938. W pierwszych dniach sierpnia, rozsyłane będą wykazy zgłoszeniowe, do każdego oddziału męskiego i żeńskiego. Jeden egzemplarz należy przesłać do Powiatowego komitetu do spraw Młodzieży Wiejskiej — (okręgowego towarzystwa organizacyj i kółek rolniczych w swoim powiecie); drugi zaś do swojej centrali: Wilno Zamkowa 6.

Przy organizacji zespołów należy zwracać uwagę na planowość pracy. Poniżej dla przypomnienia podajemy program pracy w P. R.

I-szy rok na pierwszy stopień P.R., — potrzeba 8 osób i założenia już na jesieni kupy kompostowej. Do przepracowania wziąć jeden temat okopowy — jeden dodatkowy.

II-gi rok — na drugi stopień P.R. — potrzeba 6 osób, do przepracowania wziąć ogródki warzywne (10—8 roślin) — jeden temat dodatkowy, nie przerobiony przy stopniu I-szym.

III-ci rok — na trzeci stopień P.R. — potrzeba minimum 4 osoby, do przepracowania wziąć wychów prosiąt — jeden temat dodatkowy, nieprzerabiany przy I. i II. stopniu.

Zespoły organizować należy osobno męskie i osobno żeńskie.

Zespołów niekompletnych t. zn. mniej niż 8 osób na I. stopień, 6 osób na II. stopień i 4 osoby na III. stopień, zgłaszać nie można, gdyż takowe nie będą przyjmowane.

3. ZESPOŁY PRZYSPOSOBIENIA SPÓŁDZIELCZEGO.

Można zgłaszać zespoły przysposobienia spółdzielczego w zakresie mleczarstwa i spożywców. Warunki: przerobione przynajmniej dwa stopnie P. R., istniejąca w pobliżu spółdzielnia mleczarska, lub spożywców, z którymi możnaby współpracować.

Zespół powinien liczyć minimum 6 osób.

Oddziały, które zgłoszą swój akces do tej pracy, otrzymają szczegółowe programy na cały rok.

Chętni peerowicze próbujcie pracy na nowej placówce.

4. ZESPOŁY SZKÓŁKARSKIE.

Druhówie! nauczcie się hodować drzewka od dzika, nauczcie się uszlachetniania drzew i pielęgnacji młodego drzewka do chwili wysadzenia do sadu, to się wam napewno przyda. Zespół szkółkarski powinien liczyć 10 osób, każdy z Druhów własnoręcznie posadzi i zaoczekuje 100 dzików jabłoni.

Dziki w cenie 6 groszy za sztukę można nabywać w Centrali K. S. M. M. — Wilno, Zamkowa 6, po przestaniu gotówki na P. K. O. Nr. 700.317. Przyjemność ta będzie kosztowała 6 złotych, a po 2—3-ch latach, będziecie mogli obsadzić 10 ha sadu.

Pracujcie, a Centrala wam pomoże!

Polecamy książki i druk:

Już wyszły z druku nowe Encykliki
**O BEZBOŻNYM KOMUNIZMIE I O POŁOŻENIU KOŚCIOŁA
KATOLICKIEGO W RZESZY NIEMIECKIEJ**
do nabycia w składnicy

Na obchody rocznicy Cudu nad Wisłą
polecamy sztuczki sceniczne:

Siew i żniwo

(na role mieszane) Cena 1 zł. 80 gr.

Cud nad Wisłą

(na role męskie) Cena 1 zł. 10 gr.

Polska już wolna

(na role męskie) Cena 75 gr.

Dla ciebie Polsko

(na role żeńskie) Cena 1 zł.

Jak kto może

(na role żeńskie) Cena 50 gr.

Są do nabycia w składnicy Akcji Katolickiej

Na okres zlotów, zjazdów polecamy:

Śpiewnik na wszystkie uroczystości całego roku z nutami

„Pieśń młodych” tom I. i II.

Cena 5 złotych

Polski Śpiewnik Narodowy

250 pieśni z nutami Cena 2 zł. 50 gr.

Przy zamawianiu powyższych książek prosimy do ceny ka-
żdej książki dołączyć 25 gr. na przesyłkę.

Ponadto polecamy:

materiały na akademie, sztuczki teatralne, księgowość,
odznaki organizacyjne i wszystko, co tylko potrzebne
w pracy organizacyjnej.

Wychowanie-szkola

Skladnica Archidiec. Instytutu Akcji Katolickiej w Wilnie

poleca:

	Cena
Ks. dr. Jasiński Na przełomie myśli wychowawczej	1,— zł.
Prof. Witold Bałachowski Zasady i ideał wychowania rodzinnego	0,50 zł.
Zofia Iwaszkiewiczowa Współpraca rodziny i szkoły . . .	0,60 zł.
Barbara Żulińska Wychowanie religijno-moralne dzieci w wieku szkolnym	0,60 zł.
Ks. dr. M. Klepacz Szkoła wyznaniowa postulatem doby współczesnej	0,60 zł.
Ks. dr. Aleksander Wóycicki Rola wychowania w naprawie niesprawiedliwości społecznej . .	0,60 zł.
Ks. dr. Michał Sopoćko Polskie i katolickie ideały i systemy wychowawcze	0,60 zł.
Dr. L. Dobrzyńska-Rybicka Wychowanie państwowe	0,50 zł.
Jan Ratyński O wychowaniu nowego człowieka	1,50 zł.
Mieczysław Ligowski Walka o duszę dziecka Polskiego	1,— zł.
Ks. dr. M. Klepacz Kierunki organizacyjne oraz ideały współczesne w szkol. polskim	7,— zł.
Encyklika o wychowaniu młodzieży	1,— zł.
Ludwik Skoczylas Szkoła polska na rozdrożu	0,50 zł.
Katolicka myśl wychowawcza, obszerny pamiętnik ze studium Katolickiego w Wilnie	12,50 zł.
Jeneralowa Zamoyska O wychowaniu (nowe poprawione wyd.)	6,— zł.

Każda rodzina Katolicka
czyta i abonuje

„Tyg. Kat.-Nasz Przyjaciel“